

«شەرق شامىلى قۇرۇلۇشى» كىتاب نەشر قىلىش تۈرى (847)

“东风工程” 图书出版项目之847

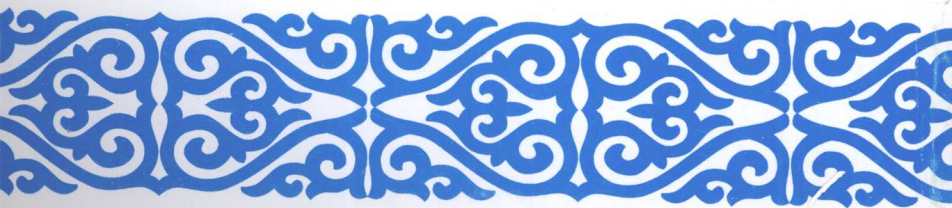

دىقان-مالىشلارغا ئارناغان تىزبەكتى قوس ئىل كىتاپشالارى

农牧民双语系列丛书

ھانزۇشا جازبا ئىل كىتاپشاسى

汉语读本

بىلە ھالىق باسپاسى

دېقان - مالشلا رازنالىغان تىزىمى قوس ئىل كىتاپشالارى

农牧民双语系列丛书

حانزۇشا جازبا ئىل كىتاپشاسى
汉语读本

(文部) 本新吾又

主编 迪丽达

ءىلىدا ئۇسۇپقان قىزى

ەلىشاد ادلىبىك ۇلى

ەلىه خالىق باسپاسى

图书在版编目 (CIP) 数据

汉语读本 / 迪丽达主编. — 奎屯: 伊犁人民出版社,
2009. 1

(农牧民新编双语系列丛书)

ISBN 978—7—5425—0998—7

I. 汉… II. 迪… III. 汉语—少数民族教育—自学参
考资料 IV. H19

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2009) 第 011066 号

责任编辑: 库拉茜

责任校对: 热依扎

封面设计: 阿尔达克

汉语读本 (哈文)

迪丽达 主编

伊犁人民出版社出版发行

(奎屯市北京西路 28 号 邮政编码 833200)

新疆新华书店经销

新疆新华印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 5 印张

2010年2月第1版 2010年2月第1次印刷

印数: 1—4780 册

ISBN 978—7—5425—0998—7

定价: 9.30 元

الغى ءسوز

«شعس جەلى ىنجهنەرياسى» — مەملەكەت پەن اۆتونوميالى رايون ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، اۆتونوميالى رايوندىق باسپاءسوز مەكەمەسى اتقارۋعا ورنالاستىرعان، حالىق جونىنەن اسا يىگىلىكتى ىنجهنەريا. مۇنداعى باستى مىندەت — اقپارات، باسپاءسوز ارقلى بۇكىل شىنجياڭداعى ءارۇلت ەگىنشى-مالشىلارعا عىلىم-تەحنىكا بىلىمدەرىن جالپىلاستىرۋ، ولارعا وزىق مادەنيەت تاراتۋ، ءسويتىپ، ءارۇلت ەگىنشى-مالشىلاردىڭ عىلىم-تەحنىكا بىلىمدەرىن ۇيرەنۋى، ساپالارىن جوعارىلاتۋى ولاردى كەدەيلىكتەن قوتىلدىرىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى ورەگە جەتكىزۋ جونىندە اقپارات-باسپاءسوزدىڭ الۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن قۇرۋ بولىپ تابىلادى.

بۇكىل شىنجياڭداعى «سان مىڭداعان اۋىل-قىستاققا» كىتاپ، دىبىس-كەسكىن بۇيىمدارىن جەتكىزۋدىڭ ءوزى «شعس جەلى ىنجهنەرياسىنىڭ» ماڭىزدى وبىەكتىلەرىنىڭ ءبىرى. وسى وبىەكتى دە سوتسيالىستىك جاڭاشا اۋىل-قىستاق قۇرۋ قۇرىلىسىنىڭ اياق السىن، ورتالىقتىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل-قىستاق دىقاندان قىزمەتى جونىندەگى ورنالاستىرۋنىڭ ماڭىزدى ءتۈيىنىن وزەك ەتە وتىرىپ، پارتىيانى، وتاندى، سوتسياليزمدى ءسۇيۋ جونىندەگى، اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل-قىستاق، دىقاندان ءۇشىن عىلىم-تەحنىكا جالپىلاستىرۋ جونىندەگى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دەنساۋلىقتى قورعاۋ جونىندەگى، زاڭ جالپىلاستىرۋ جونىندەگى، ازامات

جاسىنا تولماعاندارعا ارنالغان يەديا - ءمورال قۇربلىسى
 جونىندەگى، قوس ءتىل وقتىۋى جونىندەگى، ۇلتتاردىڭ
 ءداستۇرلى وزىق مادەنيەتن ساۋلەندىرۋ جونىندەگى، كوڭىل
 اشۋ جونىندەگى، سوتسياليستىك جاڭاشا اۋىل - قىستاق قۇرۋ
 جونىندەگى، دىنگە ماركستىك كوزقاراستى، پارتىيانىڭ ۇلت
 ساياساتى مەن ءدىن ساياساتىن جالپىلاستىرۋ جونىندەگى
 باسلىمداردى — مەنە، وسى ون ءتۈر بويىنشا شىعارىلاتىن
 باسلىمداردى باسپادان شىعارۋ ۇيىمداستىرىلىپ وتىر. وسى
 باسلىمدارعا مازمۇنى جاقتان سوتسياليستىك جاراسىمدى
 قوعام قۇرۋ، سوتسياليستىك جاڭاشا اۋىل - قىستاق قۇرۋ
 نەگىزگى جەلى، ەگىن - مال شارۋاشلىق رايوندارىندا
 »ءوندىرىسى ورەندەگەن، تۇرمىس كۇيى جاقسارعان، اۋىل
 سالتى ورەنيەتتى، قىستاق كوركى رەتتى دە تازا، باسقارۋى
 دەموكراتىيالى» ورەگە جەتۋ نىسانا، »ەگىن - مال
 شارۋاشلىعىمەن، ەگىن - مال شارۋاشلىعى رايوندارىمەن،
 ەگىنشى - مالشىلارمەن ەتەنە بولۋ» ماقسات، ءار ۇلت
 ەگىنشى - مالشىلاردىڭ وقىپ تۇسىنە الۋى، ۇيرەنىپ بىلە
 الۋى، يگىلىگىنە جاراتا الۋى پرىنسىپ ەتىلدى. بۇل
 كىتاپتاردىڭ ءتىلىنىڭ قاراپايىم، مازمۇنىنىڭ ۇعىنىقتى
 بولۋىنا قۇلىشىنىس جاسالدى، تەكىستكە سۈرەت قوسا بەرىلدى،
 دىبىس تاسپاسى دايىندالدى، ءسويتىپ، كىتاپتاردىڭ
 علمىيلىعى، قولدانىلمالىلىعى، ءبىلىم بەرگىشتىگى جانە
 قىزىقتىلىعى كورنەكتىلەندىرىلىپ، جاڭا تەحنىكا، جاڭاشا
 كوزقاراس، جاڭا ءبىلىم ارقىلى ءار ۇلت ەگىنشى -
 مالشىلاردىڭ جاڭاشا ويلاۋىنا، تىڭ ءورس اشۋىنا، كوز اياسىن
 كەڭەيتۋىنە شابىت بەرىلدى جانە كۇش سالىندى.
 ءار ۇلت ەگىنشى - مالشىلاردىڭ كىتاپ ساتىپ الۋ،
 كىتاپ وقۇ قىيىنشلىعى ماسەلەسىن »شىعەس جەلى

يىنجەنەرياسىن» جۇرگىزۋارقىلى العاشقى ادىمدا شەشىپ،
بۇكىل شىنجياڭداغى ەگىن-مال شارۋاشلىغى رايوندارىن
كىتاپپەن، دىبىس-كەسكىن بۇيىمدارىمەن قامداۋدىڭ
تاپشىلىغى ماسەلەسىن ءونىمدى تۇردە باسەڭدەتىپ، از
ۇلتتاردىڭ تاڭداۋلى باسىلىمدارىنىڭ قامتىلىم كۈلمى مەن
ئىپال كۇشىن اناعۇرلىم كەڭەيتىپ، ءارۇلت ەگىنشى-مالشى
قاۋىمىن ءونىمدى ارتتىرۋعا، كىرىستى مولايتۋعا، عىلمى
جولمەن بايۋعا دۇرىس باستاۋ ءۇشىن، ءبىز ولارعا اقىلدىق
جاقتان ۇتىمدى كومەك جاسالۋىن جانە ولار ءۇشىن رۋحانى
كۇش ازىرلەنۋىن تىلەيمىز.

شىنجياڭ اقپارات-باسپا ءسوزى بويىنشا
«شەخس جەلى يىنجەنەرياسىنا» جەتەكشىلىك
ەتۋ گرۇپپاسىنىڭ كەڭسەسى

序言

我国新疆是一个多民族聚居、多种宗教并存、多元文化荟萃、多种语言齐鸣的地区。汉语属于汉藏语系，汉藏语系是新疆自古传承的三大语系之一。汉语从形态予以分类属于孤立语，其特点是有庞大的虚词体系，无专门表示语法意义的附加成分，语法意义往往通过虚词及词序予以表达。

汉语作为自古代传承至今的一大古老语言，是新疆的官方语、市场语、职场语、学场语以及政治文化、科学技术等现代信息的主要载体。新疆各族人民自古接触汉语，学习汉语，汉语是新疆双语的一翼一臂。如今新疆各族人民学习汉语的热情可谓是一浪高于一浪。

为了满足双语市场的需求，我们编写了全套双语系列丛书共八册，其中《汉语语音与汉字》、《汉语口语强化训练》、《汉语语法知识》、《汉语读本》是供哈萨克民族学习汉语使用的；《哈萨

克语语音》、《哈萨克语口语强化训练》、《哈萨克语语法》、《哈萨克语读本》是供汉族以及哈萨克族民考汉群体学习哈萨克语使用的。

这本《汉语读本》是这套双语系列丛书中供哈萨克民族群众学习汉语言使用的。

本套双语系列丛书在其结构内容的安排上，一则注重了系统性，即汉、哈语均包括语音、语法、口语、读本全套；二则注重了本民族传统文化的承载与丰富性；三则注重了实用性，旨在要使这套丛书不仅成为汉哈双语学习的有效工具，而且也成为相互传播和传承汉文化与哈萨克文化的使者。课文内容的设置充分体现了汉哈两种语言的风俗，口头禅、书面文字以及传统艺术等各个方面；四则尽力做到了形式多样，层次各异，短小精干，是双语系列丛书的系统版，又是经济实惠的快捷版。

。第一于高第一景附阿静燕的

奎全丁更離阶并，朱需由融市音编 译者

《字义已音部部》中其 2009年6月23日部双
部双》、《形成去部部双》、《裁版升部部口部双》
菊合》：部用部部双部学部另京菊合均景《本新

目 录

序言	1
◆哈萨克族人名人名诗欣赏	1
伊犁地貌	1
841 致敬！我的阿勒泰	2
◆怎样查字典	7
◆拔苗助长	14
◆阿拜箴言选	19
◆假如给我三天光明	28
◆马说	38
◆孔子	45
◆哈萨克名歌欣赏——阿迪迷姑娘	51
◆守株待兔	58
◆日常应用文写作范例	62
◆宁静的夜晚月儿亮	69
◆名歌欣赏 我的祖国	74
◆种子的力	79

◆哈萨克族的爱情长诗《克孜姬别克》	88
◆成吉思汗的故事	101
◆毛泽东诗词 重上井冈山	111
◆库布孜的传说	116
◆答岁月之问	127
◆海燕	133
◆哈萨克族的阿依特斯选译——故乡情	140

主要参考文献	148
--------------	-----

后记	149
----------	-----

141	牙根苗苗 ◆
141	黄言黄我阿 ◆
88	即光天三舞谷咬斯 ◆
38	斯巴 ◆
24	于尔 ◆
12	鼓鼓狂狂网——黄尔爆各克菊尔 ◆
28	黄尔赫尔 ◆
52	图尔书巨文用通常日 ◆
83	黄尔赫尔 ◆
14	国路帕拜 黄尔爆各 ◆
95	代帕于尔 ◆

诗歌伴随哈萨克人的一生

哈萨克族人名诗欣赏

قازاقتىڭ ايگىلى اقىندارىنىڭ ولەڭدەرىنەن
ءلاززاتانىڭىز

哈萨克族的爱国诗人——唐加勒克诗一首

伊犁地貌

伊犁位于地中央，
倘若人体是心脏。
山石乃金，树似银，
河水甘甜赛肉汤。

哈萨克族诗人—马哈孜诗一首

致敬！我的阿勒泰

致敬！我的阿勒泰，
思念之情溢胸怀。
离散多年的千里驹，
鬓毛染霜才归来。

词语 جەكە سوزدەر

哈萨克族 [名词]	قازاق ۇلتى
爱国诗人 [词组]	وتانشىل اقىن
伊犁 [名词]	ىلە
地貌 [名词]	جەر بەتى
位于 [动词]	ورنالاسقان
中央 [名词]	ورتالىق
心脏 [名词]	جۈرەك
人体 [名词]	ادام دەنەسى
山 [名词]	تاۋ
石 [名词]	تاس

金 [名词]	التن
树 [名词]	اعاش
银 [名词]	كۈمس
河水 [名词]	وزەن سۇ
甘甜 [形容词]	تاتتى
赛 [动词]	جارس
肉汤 [名词]	ەت سورپاسى ، سورپا
致敬 [动词]	سالەم
阿勒泰 [名词]	التاي
思念之情 [词组]	ساعىنىش
离散 [动词]	ايرىلۇ ، اداسۇ
归来 [动词]	قايتىپ كەلۇ
鬓毛 [名词]	ساماي شاش
染霜 [动词]	اعارۇ ، قىراۋ تارتۇ
千里驹 [名词]	تاي ، جۇيرىك تاي

强化训练 كۈشەيتپە ماشق

一、逐字、逐音熟读下列词语。

哈萨克族 爱国诗人 千里驹 归来
伊犁 地中央 心脏 山石 河水
河水肉汤 阿勒泰 甘甜 思念之情

二、请用下列关键词语组词。

哈萨克族:

伊犁:

中央:

人体:

银:

思念:

赛:

三、填空。

1. 哈萨克族人名诗 ()。
2. () 地中央。
3. 倘若人体是 ()。
4. 河水甘甜 ()。
5. 马哈孜是 ()。
6. 致敬! 我的阿勒泰 ()。

四、请用下列词语造句。

爱国:

金银:

胸怀:

思念之情:

五、连线下列各词语。

位于	心脏
倘若	银
金	中央
思念	多年
离散	之情

六、用你自己熟悉的内容完成句子。

1. 老人家您好! _____。
2. 倘若是人体, _____。
3. 山石像 _____。
4. 树木 _____。
5. _____赛肉汤。
6. 离散多年的 _____, _____才回来。

七、改正下列会话中的错误。

1. 哈萨克族的有名人的诗歌欣赏一下。
2. 唐加勒克一个哈萨克族的爱国诗人。
3. 伊犁大地的中间位于了。
4. 一个马驹子多年离散了。

5. 两边的头发白白的时候才回家来了。

八、哈萨克语原文欣赏。

بلە سىپاتى

بايقاسام بلە جەردىڭ ورتاسىنداي،
ەگەردە دەنە بولسا قولقاسىندى.
تاۋى التىن، تاسى كۇمس، اعاشى جەز،
سۇلارى ەركەك قويدىڭ سورپاسىنداي.

التايغا سالەم

سالەم ساعان التايىم،
تەنتەڭىڭ سەنى ساعىندى.
جوعالىپ كەلگەن بىر تايىڭ،
تارلانداپ كەلىپ تابىلدى.

九、请背诵课文中的两首诗。

● 关键词语精读

字典与词典是学习汉语必备的两大工具

怎样查字典

سوزدىكى بىستەتۈدىكى ادستەرى قالاي

字典和词典是帮助我们学习汉语的工具书。它能告诉我们汉字的写法、读音、意义和用法。下面介绍两种常用的查字法。

● 部首查字法

按照汉字的偏旁部首查字，叫做部首查字法。

知道字怎样写，要查字的读音和意义，可用这种方法。用部首查字法查字，必须知道那个字的部首和笔画数。以《新华字典》为例，我们要查“汽”字，“汽”是三点水部（氵），为三画。我们先在部首目录的三画里找到（氵）部，看到右